

ИШЧИЛАР СИНОФИНИНГ МУНОСИБ ВОРИСЛАРИ

Хунар-техника таълими Совет ҳокимияти йилларида ҳақ ҳуналигининг етакчи тармоқлари учун юқори малакали ишчи кадрлар тайёрлашнинг илмий босқичига айланган. Давлат меҳнат резервлари системаси юқори этилган, янги-қизларга хунар-техника таълими ва коммунистик тарбия асосларини ўзига боғлиқ ҳолда ўргатишнинг истиқболлари белгиланди.

Серкүбш республикасида шонли ишчилар синфининг муносиб ўринбосарларини тайёрлаш ишлари кенг кўлабда олиб борилади. Ўзбекистонда 1941 йили йилнинг ўзида республика хунар-техника билим юр்தларини тўрт мингга яқин ёш ишчи тугатиб, завод ва фабрикаларда, шахта ва конларда ишлаш учун йўланма олди.

Партия ва ҳукуматимиз қарори билан 1953 йилдан эътиборан қишлоқ хунар-техника билим юр்தлари ташкил этила бошланди, ўқитишнинг ян-

ги воситалари ёрдамида қишлоқ учун кадрлар тайёрлашнинг мустақим базаси вужудга келди. Ишлар ўтди, муносиб ворисларнинг янги-янг ишлари етиштиб чиқди. Урта Осиёда ягона ҳисобланган Тошкентдаги 4-хунар-техника билим юр்தи ташкил топгандан бери 12 мингдан зиёд малакали ёш ишчини мустақил меҳнат қучоғига айлади. 1973—1974 йилда ўз фаолиятини бошиштиқлар тайёрлаб чиқаради.

Мана бу билим ўчоғига асос солинганига эса ярим асрдан ошди. Заррада кўбик акс этганидек, шу тўғрисида даргоҳ, мисолда республикада хунар-техника таълими раънақини яққол кўрсатиш мумкин. Чиндан ҳам унинг босиб ўтган йўли, тўплаган анъаналари ҳар томонлама мб-ратли.

1921 йИЛНИНГ ёзи. Темир-йўл устаканасида ўсимлар учун хунар даргоҳи очиларини, деган хабар тарқалди. Орадан кўп ўтмади. Ўша йилнинг кўзгидеки Ўрта Осиё темир йўлининг Бош устаканасида ташкил топган хунар ўчоғи ўз ишларини кенг очди.

Дастлаб, у темир йўл транспортнинг малакали ишчилар мактаби, деб юритилди. Кейинчалик шонли мактаб, темир йўл билим юр்தи, деб номланди. Ҳозирда эса «31-хунар-билим юр்தи» дейилса бўлди, ҳамма билади.

Ҳа, гап номи бутун Совет Иттифоқига ёйилган республикамизнинг тўғрисида даргоҳи — 31-хунар-техника билим юр்தи ҳақида бора-япти. Билим юр்தи ўзининг бой архив материалларига эга. Уларни кўздан кечиришганда, шонли революцион традицияларга, меҳнат эстафетасига садоқат намунасини кўрасиз.

ЭЛЛИК ҚАЛДИРҒОЧ

1921 йИЛ. Расман ўқилар бошланган бўлса ҳам, ҳали ўқув кўроллари етишмас, стол-стулдан, синфхоналардан бўлак нарсалар йўқ эди. Ўша биринчи йили ўқигиша эллик нафар ўқувчи қабул қилинган эди. Шунда мактабда хушхабар тарқалди: Москвадан ўқув кўроллари олиб келинган. Яна уч-тўрт кундан кейин поезд Тошкентга етиб келди...

Энди темирйўл ихтисослиги бўйича билимларни бемалол ўзлаштириш мумкин бўлиб қолди. Ўқувчилар ҳам етарли. Амалий машғулотлар бевосита темирйўл устаканасида ўтказила бошланди. Қалдиргоч талабалар ўқиниш масб-хунарга ихтисосманд ёшларнинг навобатдаги отряди эгаллади. Шу тариқа бу даргоҳ ёш ишчи кадрлар тайёрлаб беришчи ҳақиқий ўчоққа айланиб қолди.

Буни қаранг, архив материаллари орасида билим юр்தини биринчи бўлиб битирган ўша эллик қалдиргоч ҳақида ҳужжатлар ҳам сақланган қолган. Бу рўйхатдан биз Володй Шумилов, Миша Шупак, Федя Першин, Алёша Комиссаров каби соғин талабаларнинг исми ва фамилияларини ўқиймиз. Улар Ўрта Осиё темирйўл устаканасида ишлаш учун йўланма олиб, ўз ихтисослиги бўйича моҳир касб эгалари бўлиб етишдилар.

ИТТИФОҚДА ЭНГ ЯХШИ

1941 йИЛ. Хунар мактаблари ва билим юр்தлари барча ишларини фронт маффақатларига қаратишди. Темирйўл билим юр்தининг Улар Ватан уруши йиллари да амалга оширган ишлари унинг йилномасида алоҳида саҳифалар бўлиб ёзилди.

Бўлғуси касб эгалари ишчилар билан ёнма-ён туриб, паровоз ва бронепоездларнинг ремонт қилишда яқиндан қўмақлашдилар. Ўқувчиларнинг ўзлари мустақил равишда бир неча поезд ва вагонни ремонтдан чиқардилар.

Ремонт муддати жуда қисқа, эллик иш сифати эса юқори эди.

ЎЗ ГАШТИНИ СУРИБ

Бўстонлиқ районидеги Соёлиқ қишлоғи ўзининг ям-яшил боғлари билан кишини мафтун қилади. Соф ҳаво, шифобахш сувлари билан машҳур бўлган бу боғлар дёрида ҳозир 10 га яқин пионер лагерини ишлаб турибди. «СССР» 50 йиллигига пионер лагерини ҳам шу ерда жойлашган.

Булоқнинг андоз сувлари пионер лагерининг кенг бағриданди, гузал манзара касб этади. Бу ерда пионер ва ўқувчиларнинг мириқиб дам олишлари учун ҳамма қўлайликлар яратилган. Спорт майдони, сув хавзаси, кутубхона, кино зали болаларнинг ихтиёрига бериб қўйилган.

Икки сменада мингга яқин ўғил-қиз дам олиб қайтди. Ҳозирда эса келгач 500 га яқин ўқувчи ёз гаштини сурмоқда. Улар қўшни колхозларга, Чорвоқ ГЭСи қурилиши ва Чимёв тоғларига саёҳат ва экскурсияларга чиқарилди.

«СССР 50 йиллиги» пионер лагерини бундан кейин ҳам ўқувчиларнинг севимли оромгоҳи бўлиб қолади.

З. НАБИЕВА.

Жонажон она Ватан меҳри билан тўғли тошган ёшлар бўш келишмасди. Кўча ва билимларини ишга солишар, лозим бўлса, дастгоҳ ёнида туриб, турли деталлар тайёрлашга ҳам ҳаракат қилишарди.

Ишчиларнинг кўзи анча пилиб қолган эди. Шунинг учун ҳам Мудрофа ва темирйўл транспорти Халқ Комиссарликларининг буюртмаларини уларга бемалол ишониб тоширишарди. Иш натижалари кўрсаткич тахтага ёзиб борилади.

Василий Шиповнинг номи кўрсаткич тахтининг энг юқорисидан ўрин ола бошлади. Унга ҳамманинг ҳаваси келарди. Орадан кўп ўтмай ўзбек йигити Ёргач Сайдалиевнинг номи ҳам илгор ўқувчи номи қаторида ёзилган бўлди. Иш нормасини 400 процентга етказиб адо этишган ўзи бўлмайдик-ку, ахир! Билим юр்தи бўйича Шипов ва Сайдалиевлик ҳаракати кучайиб кетди.

...Фронтларда шиддатли жанглар давом этаётган бир пайтда билим юр்தига Москвадан телеграмма келиб қолди. «Темирйўл билим юр்தининг коллективига — деб ёзилган телеграммда. — Бронетанк қисмларига кўрсаткич ёрдамидаги ўқувчи Қизил Армия ташаккурномасини қабул этаёйсиз. СССР Мудрофа Давлат Комитетининг раиси».

Гап шундаки, билим ўчоғи комсомоллари ташаббуси билан чиқиб, талабаларни буш вақтларида бронепоезд исаб, фронтга йўлатишга қақирдилар. Ҳамма бир ёқадан бериб чиқарди. Бронепоезд учун ишлатилган металлони ҳам ўқувчиларнинг ўзлари тўпладилар. Ниҳоят, фронтга совга тайёр бўлди.

Уруш йилларидаги фидокорона меҳнатлари эвазига кадрлар ўчоғи «Иттифокда энг яхши билим юр்தи» деган фахрли ном эгаси бўлди. Шу билан бирга СССР Мудрофа Давлат Комитетининг байроғи доим сақлаш учун шу даргоҳга берилди.

ЗАМОНАГА МОС

БУ ОРАДА ҳаёт анча илгариларга кетди. Темирйўл транспорт техника жиҳатидан анча мукаммалланди. Пулат излари бўйлаб ҳарикатда бўлган паровоз ўз ўрнини тепловозга бўшатиб берди.

Шубҳасиз, булар билим юр்தида ўқитилаётган ихтисосликларини замон талабларига мослаштириш

тақозо қилди. Зотан, машинист ёрдамчиси учун ҳам, ремонтчи бўлаш учун ҳам техника ютуқларини яхши билиш ҳам фарз, ҳам қарз бўлиб қолди.

Ўқув программасига мувофиқ, электротехника, техника механикаси, рандловчи машина ва соҳалар билан боғлиқ назарий ва амалий билимлар ўқитила бошланди. Шунга қўра ўқув юр்தиси ҳам ўзгарди. Ўзини темирчилик цехи ишга тушди. Электротехника, техника механикаси, тепловоз каби-нелари ташкил топди. Ўқитувчилар коллективни малакали инженерлар, олий маълумотли мутахассислар ҳисобига кенгайтирилди. М. Ризаев, А. Белопокровский, А. Бабишев, Ф. Коротева каби жон қуяр, ўз фанининг моҳир усталари қўлида қанчадан-қанча касб эгалари ҳаётга йўланма олмадилар дейсиз!

КИСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Хунар-техника таълими системасида малакали ишчилар тайёрлашнинг янги асосларини таъбирлар турғисидаги қароридан сўнг билим юр்தи ҳаётида қатор янгиликлар юз берди. Ўқув-моддий базаси мустақамланди. «Октябрь революцияси» номи заводидаги оқалди ёрдами кучайди. Устакана ва на билим юр்தи очилди. Билим юр்தини ихтисослаштириш ишлари амалга оширилди.

Касб масканида шаклланган анъаналар қанот элди. Буни программалаштирилган ўқув кабинетларида, тарбиявий ишларда, тўғрақ машғулотларида ҳам яққол кўрсатиш мумкин.

«...Касб таллаш жуда катта аҳамиятга эгадир. Агар киши ўзи бажариб турган ишни севса, у ҳолда бу киши ўз ишидан завқланади, бу ишда катта ташаббус кўрсатади, меҳнат унумини тинмай олиради. Мен бу ерда атоқли давлат арбоби Н. К. Крупскаянинг сўзларини келтиришим, — дейди билим юр்தининг директори У. Камолдинков. — Зотан, бизда ҳар бир касб ва хунар фахрли. Гап унга муҳаббат билан қарай олишда. Меҳнат, севган касб-хунар кишини ҳақиқий ҳаётга олиб боради, чинкам бахтга муяссар қилади.

Шу йилнинг баҳорида хунар-техника билим юр்தлари ва умумтаълим мактаблари ўқувчиларининг республика слёти бўлди. Унга хос бу катта йилгидеки ҳозирги вақтда ёшларда касб-хунарга меҳнат муҳаббат ўйғотиш, ўқувчиларнинг меҳнат таълимини ташкил этиш мумкин аҳамиятга эга эканлигини тасдиқлади.

«Биз хунар-техника таълими билим юр்தлари ва умумтаълим мактабларининг барча ўқувчиларини партия ва ҳукуматимизнинг ёшлар ҳақида ота-оналар ғамхўрлигига алоқ қилиш, намунали ҳуқу ва жамоат ҳаётида фаол қатнашини билан жавоб беришга, бизга кўрсатилган юксак ишончини оқлашга ҳамда касб алоқидини шонли меҳнат анъаналарини бойлигида долзарб этишга» дейилган слётда қабул қилинган Муноахатда. Темирйўлчилар билим юр்தи ўқувчиларининг ҳам шунор шундай!

А. АЛИЕВ.

ЮБИЛЕЙГА АТАБ

Бу йил қардош Қирғизистонда ҳам республиканинг шонли юбилейи кенг нишонланади. Қирғизистон ССР ва Қирғизистон Компартиясининг 50 йиллик тўғи олдидан Фрунзе шаҳрида «Дўстларини адабиёти» деган кўргазма очилди.

Китоблар кўргазмаси экспозициясида серкўбш республикасида ёзувчи ва шoirлар асарлари учун ҳам алоҳида бўлим ажратилди.

Янгида бу экспонат китоблар Қирғизистонга юборилди.

МУЗЕЙГА СОВГА

Пахта териш агрегати бу мактабда ўзининг шонли ифодасини топди. Ҳаракатдаги ушбу модель Тошкентдаги 14-шаҳар хунар-техника билим юр்தининг ижодкор ўқувчилари томонидан ясалган эди.

Билим юр்தлари бўйича ташкил этилган «Ёш техниклар ижодий кўрғи» кўргазмасида бу макет юқори баҳо олди. Шундан сўнг у эсдалик совга сифатида Ленин номидаги Марказий музейнинг Тошкент филиалига амуручи қилинди.

Тошкент трикотаж фирмаси коллективи белгиланган йилининг ўзидеки пиландан ташқари реализация қилинган маҳсулот ҳисобига миллион сўмлик даромад олди. Бундай юқори кўрсаткичга эришишда илгори ишчилардан Д. Обидова, А. Абдуразақова, С. Нурулхажиеваларнинг ҳам салмоқли удушлари бор.

И. Душнин фотоси. (ЎзТАГ).

СОВЕТЛАР ТАЯНЧИ МАҲАЛЛИЙ СОВЕТЛАРДА

«Ўз сайлов округидеги» иш вақтида, — дейилди депутат статуси турғисидаги қонунда, халқ вакили совет активининг, жамоатчилик ташкилотларининг, корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар коллективларининг ёрдамига таянди.

Тўйена — район қармоғидеги шаҳар. Шаҳар Советига сайловлар бўйича ташкил этилган округ бу ерда унча катта эмас. Шунинг учун ҳам ҳар бир депутат фаолияти худди қафт устида тургандек кўзга ташланади. Унинг ўз бурчида муносабат, ишлаб чиқаришдаги ўрни ижтимоий ҳаётда, оиладаги нафис ҳаётида, ишлаб чиқаришдаги ишчи-хизматкормоннинг ҳаётида, Тўйена шаҳар Советининг кўнглига депутатларнинг шундай активлиги билан ишламоқдалар.

Депутатларнинг вақти-вақти билан ўз округларида ҳисоб бериб туриши одат тусига кириб

қолган. Улар аҳоли томонидан қилинган таъридий мулоҳазаларга ҳозиржавоблик билан муносабатда бўлиб, бажаришган ишлар турғисидеки сайловчиларнинг мунтазам баҳардор қилиб борадилар. Аҳоли билан учрашув одатдагидек улар ишдаги ишчиликни шонли ҳисоб қилганда, уларга юксак қайғирият билан ёрдам бера бошлайдилар.

Шаҳарда меҳнатқашларнинг 90 дан кўпроқ жамоатчилик асосида вужудга келган ташкилотлар бор: маҳалла, ўй, ота-оналар комитетлари, халқ дружиналари, ўртоқлик судлари, меҳнатчи ва маданий оқартув муассасалари иш бўйича ҳамкорлик Советлари, аёллар советлари ва пенсионерлар советлари ва ҳоказо. Уларнинг сифатида 1100 киши фаолият кўрсатади. Агар касабга союзу ва комсомол активларини ҳам ҳи-

собида олинганда у ҳолда маҳаллий бошқарув ишларида Тўйена шаҳар Советининг ижроия комитети раҳбарлиги қилади. Уларга ижроия комитет аъзолари, депутатлар, шаҳар муассасаларининг ходимлари ёрдам кўрсатадилар.

Жамоатчилик ташкилотларининг самардорлигини юксаклаштириш мақсадида улардан бир нечалари Совет сессиясига, ижроия комитет кенгашларига таклиф қилинади. Шунинг куноварлиги, барча кенгашларда улар ўзларининг тўла ҳуқуқли сессиялар, музокараларда қатнашадилар, ўз фикр-мулоҳазаларини билдиришлари. Хар бир жамоатчилик ташкилотининг ўзига хос функциялари бўлган-

лиги учун семинарлар маълум масалаларга тааллуқли бўлган активлар даъватига ўтказилади.

Ихтиёрий халқ дружиначилари миллиончи билан алоқани мустаҳкамлашди. Медицина муассасалари қошидаги жамоатчилик советлари эса соғлиқни сақлаш бўлимида, пенсия оверлар совети соғлиқ таъминот бўлимида маслаҳат оладилар. Ўртоқлик судларига эса халқ судлари ёрдам кўрсатади. Тўйена шаҳар Советига жамоатчилик асосида вужудга келган ташкилот билан ҳамкорликда бўлмаган бирорта доимий комиссия, депутат йўл-йўлчилик ташкилотларига бўлган ана шундай ишчи уларга таяниб иш тутиш Советлар ишнинг тобора яхшилашда мумкин роль ўйнамоқда.

Н. ИВАНКИНА, област ижроия комитети ташкилий-инструкторлик бўлимининг инструктори.

ҚАЛБ ТАШАККУРИ

Шифокор! Шарафли бу касб эгаларининг етиқидилдан қилган хизматларида қанчадан қанча бемор ўз дардига даво топпайди дейсиз! Шифокорнинг фикри дард билан курашда чинади. У ҳаминча инсон соғлигини тўғрисида қайғиради, шу йўлда заҳмат чекади. У тонгдан оқшомга қадар, гоҳида тонгтага меҳнат жабҳасида доимо серган.

Бундай саломатлик посбонларига халқимиз чин дилдан миннатдорчилик назор этиб: «Умрингиздан баранга топинг, қибболингиз, обрў эътиборингиз янада баланд бўлсин», дейди.

Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги 2-килик шифокорларнинг унчинчи хирургия бўлими. Врач хонасида бемор М. Абдуллаев билан суҳбатлашиб ўтирибмиз. Маҳмуд ака операциядан сўнг ўзини анча яхши ҳис қилаётган эди. Чекрасидаги дарданга қайғиради, ўзини аста-секин соғломлик, бахтиёрлик эгалламоқда. Бунинг учун доволлаётган шифокорларидан чексиз миннатдор.

— Хуллас, соғлиқини вақтида эҳтиёт қилиш керак экан, — деди у. Кейин қўлини қўйди. — Бу ерда даво топиб, соғайиб чиққан ўша киши редакцига хат йўллаб тўғри иш қилибди. Мен ҳам врачларга қалб ташаккуримни газета орқали назор қилишни дилга тусиб қўйгандим.

...Маҳмуд ака анча йиллардан бери шифокорлик қилади. Шу биринчи йил орасида ошқовон босиб-босиб ҳуруж қилганда бўлиб қолганди. Қурорт, дам олиш уйи ва санаторийларда ҳам доволаниб кўрди. Охири шу клиникага келишга қарор қилди. Бўлимдаги операция қилишни лозим деб топилиди.

— Операциядан сўнг қўзимни очиб, онамни, кейин оппоқ шифтини, кейин касалхона палатасини кўрдим, — эслади у.

— Онам ҳақир ҳўрсиниб, юзларига билинар-билимас жил-жиллаб югурди.

Бўлимда музолажа қилаётган шифо топиб кетаётганларнинг миннатдорчиликларни чексиз. Бўлим муддирини, биринчи катедорини врач-хирург В. А. Бек-савининг касбида ўн тўрт йилдан бери хизмат қилаётган Виктор Адольфовичнинг ўзи бу орада 1500 га яқин операция ўтказди.

У билим палатасида бошлаб ишди. Бу ерда операция бўлган беморлар доволанарди.

Бемор В. Уженов билан суҳбатлашамиз.

— Ҳаётдан ўзимдини узиб, қайта одам бўлишимга шубҳаланган эдим, мана...

Бўлимда ТошМининг хирургия кафедраси раҳбари академик Ҳаким Ортипов бошчилигида илмий кузатишлар олиб борилади. Врач-хирург Қ. Турсунов, С. Ганиевлар қиб бораётган тадқиқотлар эса тугади ҳисоб.

Бўлим 1963 йилдан бери «Зарбдор меҳнат учун» вымпелни ўз қўлида сақлаб келаяпти. Ж. Маннопов, Р. Алимов, Ш. Зунунов, Н. Халилова, Н. Мелеско каби врач ва медицина ҳамширалари ўларнинг билан ҳамда бой тақрибларин билан беморларни доволлаб, уларнинг ҳурматиға сазовор бўлишяпти.

Бўлимнинг таклиф ва мулоҳазалар дафтарини қўлга оламиз. Қалин дафтарни эса варақлаб, қалб ташаккури битилган сатрларга кўз югуртамыз. Булар Иттифокимизнинг Москва, Ленинград, республикадаги турли шаҳарларда, ҳатто чет элларда истиқомат қилувчи кўп-кўп кишиларнинг қалб сўзлари...

Ш. НУРУЛЛАЕВ.

ПРОПАГАНДИСТЛАР ТАҚДИРЛАНДИ

Самолётсозлардан бир лрим мингга яқин киши, асосан етакчи касблардаги ишчилар Тошкент авиация бирдэмасининг коммунистик меҳнат мактабларида шуғулланмоқда. Партия ва касабга союзу комитетлари тайинлаган тақрибли пропагандаистлар машғулотларга раҳбарлик қилмоқдалар. Ўтган йилининг якулиларига муҳвофиқ, улардан 35 киши та-

шаккурнома олди, фахрий ёрликлар, эсдалик совгалари билан тақдирланди. Бу пропагандаистлар сёсий ва иқтисодий билимларни эгаллашда тингловчиларга ёрдам беришга қўлмай, ишлаб чиқариш тақрибасини кенг кўлабда йирбонлаш ташкилотчилари ҳам бўдилар.

(ЎзТАГ).

Областадаги энг йирик саноат корхоналаридан бири бўлган Оҳангарон цемент комбинати ишчилари юбилей шарафига бошланган социалистик мусобақада актив иштирок этиб, пиландан ташқари маҳалла тонна цемент ишлаб чиқаришга эришмоқда. Суратда: комбинат кўришми.

В. Салов фотоси.

Қўндоҳон ая кейинги кунларда жуда кўп режалар тузган бўлиб қолди. Асосий мақсад армиядан келадиган ўғил Рустамжонни эшитишди киришни билан тешидан уйлантириб қўйди. Аввало у узоқ-яқиндаги қизларни бирма-бир рўйхат қилиб чиқди. Кейин келин бўлиш қизларни кўз унганда ўтказди. Ўчра-биринан шўх қизлар барварига чуқурида аянинг қўлини билиб қўйди. Гулгул чекчалар, янги табиассулар унинг бошини айлантириб юборди. Аянинг кўзлари юмилди, қўлидан стол артаётган латтаси тушиб, ўзи сўзлаб ўлтириб қолди.

— Сизга нима бўлди? — диванда газета ўқиб ўтирган Ҳаним ака шовиб хотини ёнига келди. — Қаеринг оғриди, кўзингиз оч?

Ҳаддан ошиб семирган аянинг крём суртилган юзларида тер қалқиди. У эрининг забор даст қўлларидан қалқиб кетди, сўнг тебраниб қўзларини очди. Янада чинқиди, эрининг гапларига қўлоқ соймай тўғилди, лаб кетди:

— Сиз эркакларга онсон, ҳеч нарса ўйламайсизлар. Ишдан келсангиз омак тайёр, ётсангиз ўзингиз, турсангиз турингиз тайёр. Уй ишининг ҳаммаси биз бечораларнинг бўйиғизми. Беш хонали уйингизни юмиб чиқиб, ундаги бўлмағорнинг чангини қоқинингиз ўзи бўладими? Ана, бир йилда буён офтоб кўрмаган гиллаларингиз могор босиб ётибди.

— Нима қилай, қарашай деса унинг йўл қўймайсиз. Идиш артсангиз синдириб қўясиз, гилла қоқсангиз йиртиб қўясиз деса.

— Тўғри, қўлингиздан келмайдими бу ишлар, шунинг учун айтман.

— Бўлмаса нега зорланасиз? — Келин тушириб беринг. Уй ишидан чарчадинг. Ўзингизга оғир қарадинг, рўзгорга қарадингиз ерданчи бўлмаса барча бўлмағорлар ишдан чиқадими.

— Э, дарадм бу ёнда дарадм, — сал бўшашиб Ҳанимжон ака. — Келин туширишини мен орау қилмайманми? Аввало ўғлингиз келин, бирон тасини ётқирсин, кейин...

— Ўғлингиз келиннинг уч кўнгида қолди. Унгача бирор жойга унашиб қўйишнинг ёрдам. У ёқдан келадими, бу ёқдан тўй болайман.

— Ўғлингиз шу ишларнинг рози бўлади деб ўйлаётми?

— Роза бўлади. Ўўлмаса, кимсаларни Ҳаним. Аввало, мағанини Қўндоҳон аянинг битта-битта ўғли. Яхши мен совчи бўлиб бормоқчи бўлган ишларини эшитинг. Асос мағанини билан қўндоҳон аянинг армонини қолмасди. Бели бақувват, олишнинг ҳам, беришнинг ҳам маромига етказди. Аммо қиз сал бешақароқ, овози ҳам эркакча. Ҳойнаҳой, Рустамжон

уни ёқтирмайди. Агар Ҳаним фаррош қўндоҳон аянинг эшигига бориб ётиб олардим. Бу ўлгунининг қизини кўрсангиз сўнгингиз қиради. Ана чирою, ана чирою. Бир кўрдим-у, хотин киши бўлсам ҳам ўзини йўқотаёзим. Уи саккиз ёшнинг ўйлаб кетдим.

— Ундай бўлса нимази ёқмади кўнглингиз?

— Бунинг эркакларга айтиб бўлмайди, дарров насихат қилиб кетасизлар. Хотиннинг қочирини Ҳанимжон аянинг нафосиятига тегсини, унинг қўллари чақнаб, ёнқ муқсули бир ўйнаб тушди. У асабини тўтмай дўшисини босиниб ўрнадада ўрнанди.

— Аёл кишидир деса, ҳафа бўласиз. Ўтган кунларимизни унинг яхши эмас, — сал титраб деди Ҳаним ака бу сўзларни. — Биринчидан ўғлим келиб, бирор қизни ёқтирмагунча

биронинг эшигига боришингизга рухсат йўқ. Иккинчидан, Ҳаним фаррошнинг қиз ўғлига ёқса, жон-жон деб келин қиламан.

— Мен нима дедим, намунча сизлайсиз. — Қўндоҳон аянинг тўнуб зорланди эрига. — Оғамдан чикмасангиз ичмаганини топиб турасиз. Сепин қизни кидирсам аёб бўлганми? Ҳаним ака хотинига лоқайд қаради-ю, қўшиб қўйди:

— Мен бинокер инженерман. Фундамент исосоз қўриша бола қўлайди. Ойла ҳам худди шундай. Аянинг хозирги ёшларига биронинг доҳилини ўтказиб бўлмайди. Унда келин келин ташлабди унинг сепини негиз қилиб қўйиш уят.

— Ҳў бўлади ҳўжайин. — кесатин оҳангда гапирди Қўндоҳон ая кўнгли ёришмай қовошини осди.

— Бекорга ҳафа бўлма. Шопилган ишнинг охири вой деганлар. Бу ҳафта ўғлингиз келганида бафуржа галлашамиз, — деди Ҳаним ака ва хотиннинг жавобини кутмай ҳовлига йўл олди.

Бафуржа галлашадиган вақт ҳам ётиб келди. Қўндоҳон ая нонушта пайти эрига зорланди:

— Ўғлингиз ҳам мана келди. Лекин ҳамон жим-житсизлар.

— Ҳў? — сўради Ҳаним ака хотини узатган чойни қўлига олиб. — Ахир ўғлингизни уйлантириш ниятигиз борми? Қўндоҳон аянинг гапига оғзини қўйди. Рустам кириб келди. Ая ўғлини ёнига ўтқазиб бир пилла чой узатди. Орага бир аум жимлик қўйди. Рустам Ҳаним аканинг ёшларини эс-латарди. Кенг пешона, қўлини кўз, қора сом, қира бурни йилғит. Ҳанимжон аянинг сочлари оқарган, қўлларидаги таги салқинган, чап юзидан урушдан қолган чандиқ.

Қўндоҳон ая гап соувмасини дегандай эрига ишора қилди. Ҳаним ака ер остида ўғлига бир қараб қўйди-да, ётиб билан гап бошлади:

— Ўғлим, онам келин кўришини орау қилаёти. Уй ишларидан чарчадинг, ёрдамчи

кириб келди-ю, уларнинг мас-лаҳатлари тўхтаб қолди. У, Ҳаним ака билан Улуғ Ватан урушида бирга жанг қилган, унда келин қўлида ҳам бирга ишлаган, ая йил қўни турган Қўндоҳон деган киши эди. У бундан икки йил олдин Эртотсойда ташкил қи-

лингизни бас, тоғлиқ бўлсан қўясан.

Рустам қимизни тўхтаб-тўхтаб ичди. Лағанда қўйи тўла ишчилардоқ олиб кириб дастурхонга қўйилди. Нурбена онасига қарашин баҳонаси билан ташқарига чиқди.

Оа айтгандай қимизнинг меҳрибонлиги, одамларнинг меҳрибонлиги борми, ҳар ҳолда икки кунга келган Рустам ун кунга қилиб кетди совхозда. Бу вақт ичидан у ва Нурбена узоқдаги йилларга бориб қўндоҳон аянинг қўлига ва тоёб-қарлар ҳўзурда меҳмон бўлишди. Рустам, чорвадор ҳўзурда қизиб қолди. Бунинг севаиб юрган Нурбена сизга чорва-чилик ёқадими? — деб сўради. Рустам бироз хаёлга тоғди ва беихтиёр Нурбенага назар ташлади. Унинг қўли турган қўзларидан сирли маъно аниқла-ди. «Ёқадими» деб юборди. Аммо бу сўз Нурбенага «ўзинг онасига» дегандай эшитилди. Унинг юзлари гулгул ёнди-ю, бу ҳолни сездирмаслик учун дарров гапни бошқа ёққа бурди.

— Ундай бўлса, қишлоқ ҳўжалик институтининг сиртиқ бўлимига ўқини кириб, бир-

кириб келди-ю, уларнинг мас-лаҳатлари тўхтаб қолди. У, Ҳаним ака билан Улуғ Ватан урушида бирга жанг қилган, унда келин қўлида ҳам бирга ишлаган, ая йил қўни турган Қўндоҳон деган киши эди. У бундан икки йил олдин Эртотсойда ташкил қи-

лингизни бас, тоғлиқ бўлсан қўясан.

Рустам қимизни тўхтаб-тўхтаб ичди. Лағанда қўйи тўла ишчилардоқ олиб кириб дастурхонга қўйилди. Нурбена онасига қарашин баҳонаси билан ташқарига чиқди.

Оа айтгандай қимизнинг меҳрибонлиги, одамларнинг меҳрибонлиги борми, ҳар ҳолда икки кунга келган Рустам ун кунга қилиб кетди совхозда. Бу вақт ичидан у ва Нурбена узоқдаги йилларга бориб қўндоҳон аянинг қўлига ва тоёб-қарлар ҳўзурда меҳмон бўлишди. Рустам, чорвадор ҳўзурда қизиб қолди. Бунинг севаиб юрган Нурбена сизга чорва-чилик ёқадими? — деб сўради. Рустам бироз хаёлга тоғди ва беихтиёр Нурбенага назар ташлади. Унинг қўли турган қўзларидан сирли маъно аниқла-ди. «Ёқадими» деб юборди. Аммо бу сўз Нурбенага «ўзинг онасига» дегандай эшитилди. Унинг юзлари гулгул ёнди-ю, бу ҳолни сездирмаслик учун дарров гапни бошқа ёққа бурди.

— Ундай бўлса, қишлоқ ҳўжалик институтининг сиртиқ бўлимига ўқини кириб, бир-

кириб келди-ю, уларнинг мас-лаҳатлари тўхтаб қолди. У, Ҳаним ака билан Улуғ Ватан урушида бирга жанг қилган, унда келин қўлида ҳам бирга ишлаган, ая йил қўни турган Қўндоҳон деган киши эди. У бундан икки йил олдин Эртотсойда ташкил қи-

лингизни бас, тоғлиқ бўлсан қўясан.

Рустам қимизни тўхтаб-тўхтаб ичди. Лағанда қўйи тўла ишчилардоқ олиб кириб дастурхонга қўйилди. Нурбена онасига қарашин баҳонаси билан ташқарига чиқди.

Оа айтгандай қимизнинг меҳрибонлиги, одамларнинг меҳрибонлиги борми, ҳар ҳолда икки кунга келган Рустам ун кунга қилиб кетди совхозда. Бу вақт ичидан у ва Нурбена узоқдаги йилларга бориб қўндоҳон аянинг қўлига ва тоёб-қарлар ҳўзурда меҳмон бўлишди. Рустам, чорвадор ҳўзурда қизиб қолди. Бунинг севаиб юрган Нурбена сизга чорва-чилик ёқадими? — деб сўради. Рустам бироз хаёлга тоғди ва беихтиёр Нурбенага назар ташлади. Унинг қўли турган қўзларидан сирли маъно аниқла-ди. «Ёқадими» деб юборди. Аммо бу сўз Нурбенага «ўзинг онасига» дегандай эшитилди. Унинг юзлари гулгул ёнди-ю, бу ҳолни сездирмаслик учун дарров гапни бошқа ёққа бурди.

— Ундай бўлса, қишлоқ ҳўжалик институтининг сиртиқ бўлимига ўқини кириб, бир-

кириб келди-ю, уларнинг мас-лаҳатлари тўхтаб қолди. У, Ҳаним ака билан Улуғ Ватан урушида бирга жанг қилган, унда келин қўлида ҳам бирга ишлаган, ая йил қўни турган Қўндоҳон деган киши эди. У бундан икки йил олдин Эртотсойда ташкил қи-

лингизни бас, тоғлиқ бўлсан қўясан.

Катта-катта қўзлари ётсиз юз-ларидан дўналадан бўрттиб тур-рибди. Эғнида қўра бахмал кам-аул, бошида оқ рўмол. У Рустамин ўз ўғлини кутгандай се-винч билан кутиб олди.

Улар сўрига эғнигина жой-лашганида қўчадан от дураи эғитилди. Зум ўтмай ҳовлига Қўндоҳон аянинг қиз Нурбена кириб келди. Рустам билан унинг синфини биттирган йил оғани, уятчан эди. Эғни бўлса дўриш қиз бўлибди. У икки сочини бошига чамбарак қилиб устидан рўмол ўраган. Эғнида кўстим, оғида эғик. Қалин лаб-лари, анор пўстлоқидан ним қизил, ёноқлари, сал қисқ қўзлари ўзига ярашиб турарди.

— Қани ўғлим, мана бунинг бир синқори юбор, — деди Қўндоҳон ая Рустамга бир коса қимиз узатар экан.

— Ҳордигинг чиқадими. Унда келин бунинг меҳрибонлиги бор. Бир

кириб келди-ю, уларнинг мас-лаҳатлари тўхтаб қолди. У, Ҳаним ака билан Улуғ Ватан урушида бирга жанг қилган, унда келин қўлида ҳам бирга ишлаган, ая йил қўни турган Қўндоҳон деган киши эди. У бундан икки йил олдин Эртотсойда ташкил қи-

лингизни бас, тоғлиқ бўлсан қўясан.

Рустам қимизни тўхтаб-тўхтаб ичди. Лағанда қўйи тўла ишчилардоқ олиб кириб дастурхонга қўйилди. Нурбена онасига қарашин баҳонаси билан ташқарига чиқди.

Оа айтгандай қимизнинг меҳрибонлиги, одамларнинг меҳрибонлиги борми, ҳар ҳолда икки кунга келган Рустам ун кунга қилиб кетди совхозда. Бу вақт ичидан у ва Нурбена узоқдаги йилларга бориб қўндоҳон аянинг қўлига ва тоёб-қарлар ҳўзурда меҳмон бўлишди. Рустам, чорвадор ҳўзурда қизиб қолди. Бунинг севаиб юрган Нурбена сизга чорва-чилик ёқадими? — деб сўради. Рустам бироз хаёлга тоғди ва беихтиёр Нурбенага назар ташлади. Унинг қўли турган қўзларидан сирли маъно аниқла-ди. «Ёқадими» деб юборди. Аммо бу сўз Нурбенага «ўзинг онасига» дегандай эшитилди. Унинг юзлари гулгул ёнди-ю, бу ҳолни сездирмаслик учун дарров гапни бошқа ёққа бурди.

— Ундай бўлса, қишлоқ ҳўжалик институтининг сиртиқ бўлимига ўқини кириб, бир-

кириб келди-ю, уларнинг мас-лаҳатлари тўхтаб қолди. У, Ҳаним ака билан Улуғ Ватан урушида бирга жанг қилган, унда келин қўлида ҳам бирга ишлаган, ая йил қўни турган Қўндоҳон деган киши эди. У бундан икки йил олдин Эртотсойда ташкил қи-

лингизни бас, тоғлиқ бўлсан қўясан.

Рустам қимизни тўхтаб-тўхтаб ичди. Лағанда қўйи тўла ишчилардоқ олиб кириб дастурхонга қўйилди. Нурбена онасига қарашин баҳонаси билан ташқарига чиқди.

Оа айтгандай қимизнинг меҳрибонлиги, одамларнинг меҳрибонлиги борми, ҳар ҳолда икки кунга келган Рустам ун кунга қилиб кетди совхозда. Бу вақт ичидан у ва Нурбена узоқдаги йилларга бориб қўндоҳон аянинг қўлига ва тоёб-қарлар ҳўзурда меҳмон бўлишди. Рустам, чорвадор ҳўзурда қизиб қолди. Бунинг севаиб юрган Нурбена сизга чорва-чилик ёқадими? — деб сўради. Рустам бироз хаёлга тоғди ва беихтиёр Нурбенага назар ташлади. Унинг қўли турган қўзларидан сирли маъно аниқла-ди. «Ёқадими» деб юборди. Аммо бу сўз Нурбенага «ўзинг онасига» дегандай эшитилди. Унинг юзлари гулгул ёнди-ю, бу ҳолни сездирмаслик учун дарров гапни бошқа ёққа бурди.

— Ундай бўлса, қишлоқ ҳўжалик институтининг сиртиқ бўлимига ўқини кириб, бир-

кириб келди-ю, уларнинг мас-лаҳатлари тўхтаб қолди. У, Ҳаним ака билан Улуғ Ватан урушида бирга жанг қилган, унда келин қўлида ҳам бирга ишлаган, ая йил қўни турган Қўндоҳон деган киши эди. У бундан икки йил олдин Эртотсойда ташкил қи-

лингизни бас, тоғлиқ бўлсан қўясан.

Рустам қимизни тўхтаб-тўхтаб ичди. Лағанда қўйи тўла ишчилардоқ олиб кириб дастурхонга қўйилди. Нурбена онасига қарашин баҳонаси билан ташқарига чиқди.

Катта-катта қўзлари ётсиз юз-ларидан дўналадан бўрттиб тур-рибди. Эғнида қўра бахмал кам-аул, бошида оқ рўмол. У Рустамин ўз ўғлини кутгандай се-винч билан кутиб олди.

Улар сўрига эғнигина жой-лашганида қўчадан от дураи эғитилди. Зум ўтмай ҳовлига Қўндоҳон аянинг қиз Нурбена кириб келди. Рустам билан унинг синфини биттирган йил оғани, уятчан эди. Эғни бўлса дўриш қиз бўлибди. У икки сочини бошига чамбарак қилиб устидан рўмол ўраган. Эғнида кўстим, оғида эғик. Қалин лаб-лари, анор пўстлоқидан ним қизил, ёноқлари, сал қисқ қўзлари ўзига ярашиб турарди.

— Қани ўғлим, мана бунинг бир синқори юбор, — деди Қўндоҳон ая Рустамга бир коса қимиз узатар экан.

— Ҳордигинг чиқадими. Унда келин бунинг меҳрибонлиги бор. Бир

кириб келди-ю, уларнинг мас-лаҳатлари тўхтаб қолди. У, Ҳаним ака билан Улуғ Ватан урушида бирга жанг қилган, унда келин қўлида ҳам бирга ишлаган, ая йил қўни турган Қўндоҳон деган киши эди. У бундан икки йил олдин Эртотсойда ташкил қи-

лингизни бас, тоғлиқ бўлсан қўясан.

Рустам қимизни тўхтаб-тўхтаб ичди. Лағанда қўйи тўла ишчилардоқ олиб кириб дастурхонга қўйилди. Нурбена онасига қарашин баҳонаси билан ташқарига чиқди.

Оа айтгандай қимизнинг меҳрибонлиги, одамларнинг меҳрибонлиги борми, ҳар ҳолда икки кунга келган Рустам ун кунга қилиб кетди совхозда. Бу вақт ичидан у ва Нурбена узоқдаги йилларга бориб қўндоҳон аянинг қўлига ва тоёб-қарлар ҳўзурда меҳмон бўлишди. Рустам, чорвадор ҳўзурда қизиб қолди. Бунинг севаиб юрган Нурбена сизга чорва-чилик ёқадими? — деб сўради. Рустам бироз хаёлга тоғди ва беихтиёр Нурбенага назар ташлади. Унинг қўли турган қўзларидан сирли маъно аниқла-ди. «Ёқадими» деб юборди. Аммо бу сўз Нурбенага «ўзинг онасига» дегандай эшитилди. Унинг юзлари гулгул ёнди-ю, бу ҳолни сездирмаслик учун дарров гапни бошқа ёққа бурди.

— Ундай бўлса, қишлоқ ҳўжалик институтининг сиртиқ бўлимига ўқини кириб, бир-

кириб келди-ю, уларнинг мас-лаҳатлари тўхтаб қолди. У, Ҳаним ака билан Улуғ Ватан урушида бирга жанг қилган, унда келин қўлида ҳам бирга ишлаган, ая йил қўни турган Қўндоҳон деган киши эди. У бундан икки йил олдин Эртотсойда ташкил қи-

лингизни бас, тоғлиқ бўлсан қўясан.

Рустам қимизни тўхтаб-тўхтаб ичди. Лағанда қўйи тўла ишчилардоқ олиб кириб дастурхонга қўйилди. Нурбена онасига қарашин баҳонаси билан ташқарига чиқди.

Оа айтгандай қимизнинг меҳрибонлиги, одамларнинг меҳрибонлиги борми, ҳар ҳолда икки кунга келган Рустам ун кунга қилиб кетди совхозда. Бу вақт ичидан у ва Нурбена узоқдаги йилларга бориб қўндоҳон аянинг қўлига ва тоёб-қарлар ҳўзурда меҳмон бўлишди. Рустам, чорвадор ҳўзурда қизиб қолди. Бунинг севаиб юрган Нурбена сизга чорва-чилик ёқадими? — деб сўради. Рустам бироз хаёлга тоғди ва беихтиёр Нурбенага назар ташлади. Унинг қўли турган қўзларидан сирли маъно аниқла-ди. «Ёқадими» деб юборди. Аммо бу сўз Нурбенага «ўзинг онасига» дегандай эшитилди. Унинг юзлари гулгул ёнди-ю, бу ҳолни сездирмаслик учун дарров гапни бошқа ёққа бурди.

— Ундай бўлса, қишлоқ ҳўжалик институтининг сиртиқ бўлимига ўқини кириб, бир-

кириб келди-ю, уларнинг мас-лаҳатлари тўхтаб қолди. У, Ҳаним ака билан Улуғ Ватан урушида бирга жанг қилган, унда келин қўлида ҳам бирга ишлаган, ая йил қўни турган Қўндоҳон деган киши эди. У бундан икки йил олдин Эртотсойда ташкил қи-

лингизни бас, тоғлиқ бўлсан қўясан.

Рустам қимизни тўхтаб-тўхтаб ичди. Лағанда қўйи тўла ишчилардоқ олиб кириб дастурхонга қўйилди. Нурбена онасига қарашин баҳонаси билан ташқарига чиқди.

Катта-катта қўзлари ётсиз юз-ларидан дўналадан бўрттиб тур-рибди. Эғнида қўра бахмал кам-аул, бошида оқ рўмол. У Рустамин ўз ўғлини кутгандай се-винч билан кутиб олди.

Улар сўрига эғнигина жой-лашганида қўчадан от дураи эғитилди. Зум ўтмай ҳовлига Қўндоҳон аянинг қиз Нурбена кириб келди. Рустам билан унинг синфини биттирган йил оғани, уятчан эди. Эғни бўлса дўриш қиз бўлибди. У икки сочини бошига чамбарак қилиб устидан рўмол ўраган. Эғнида кўстим, оғида эғик. Қалин лаб-лари, анор пўстлоқидан ним қизил, ёноқлари, сал қисқ қўзлари ўзига ярашиб турарди.

— Қани ўғлим, мана бунинг бир синқори юбор, — деди Қўндоҳон ая Рустамга бир коса қимиз узатар экан.

— Ҳордигинг чиқадими. Унда келин бунинг меҳрибонлиги бор. Бир

кириб келди-ю, уларнинг мас-лаҳатлари тўхтаб қолди. У, Ҳаним ака билан Улуғ Ватан урушида бирга жанг қилган, унда келин қўлида ҳам бирга ишлаган, ая йил қўни турган Қўндоҳон деган киши эди. У бундан икки йил олдин Эртотсойда ташкил қи-

лингизни бас, тоғлиқ бўлсан қўясан.

Рустам қимизни тўхтаб-тўхтаб ичди. Лағанда қўйи тўла ишчилардоқ олиб кириб дастурхонга қўйилди. Нурбена онасига қарашин баҳонаси билан ташқарига чиқди.

Оа айтгандай қимизнинг меҳрибонлиги, одамларнинг меҳрибонлиги борми, ҳар ҳолда икки кунга келган Рустам ун кунга қилиб кетди совхозда. Бу вақт ичидан у ва Нурбена узоқдаги йилларга бориб қўндоҳон аянинг қўлига ва тоёб-қарлар ҳўзурда меҳмон бўлишди. Рустам, чорвадор ҳўзурда қизиб қолди. Бунинг севаиб юрган Нурбена сизга чорва-чилик ёқадими? — деб сўради. Рустам бироз хаёлга тоғди ва беихтиёр Нурбенага назар ташлади. Унинг қўли турган қўзларидан сирли маъно аниқла-ди. «Ёқадими» деб юборди. Аммо бу сўз Нурбенага «ўзинг онасига» дегандай эшитилди. Унинг юзлари гулгул ёнди-ю, бу ҳолни сездирмаслик учун дарров гапни бошқа ёққа бурди.

— Ундай бўлса, қишлоқ ҳўжалик институтининг сиртиқ бўлимига ўқини кириб, бир-

кириб келди-ю, уларнинг мас-лаҳатлари тўхтаб қолди. У, Ҳаним ака билан Улуғ Ватан урушида бирга жанг қилган, унда келин қўлида ҳам бирга ишлаган, ая йил қўни турган Қўндоҳон деган киши эди. У бундан икки йил олдин Эртотсойда ташкил қи-

лингизни бас, тоғлиқ бўлсан қўясан.

Рустам қимизни тўхтаб-тўхтаб ичди. Лағанда қўйи тўла ишчилардоқ олиб кириб дастурхонга қўйилди. Нурбена онасига қарашин баҳонаси билан ташқарига чиқди.

Оа айтгандай қимизнинг меҳрибонлиги, одамларнинг меҳрибонлиги борми, ҳар ҳолда икки кунга келган Рустам ун кунга қилиб кетди совхозда. Бу вақт ичидан у ва Нурбена узоқдаги йилларга бориб қўндоҳон аянинг қўлига ва тоёб-қарлар ҳўзурда меҳмон бўлишди. Рустам, чорвадор ҳўзурда қизиб қолди. Бунинг севаиб юрган Нурбена сизга чорва-чилик ёқадими? — деб сўради. Рустам бироз хаёлга тоғди ва беихтиёр Нурбенага назар ташлади. Унинг қўли турган қўзларидан сирли маъно аниқла-ди. «Ёқадими» деб юборди. Аммо бу сўз Нурбенага «ўзинг онасига» дегандай эшитилди. Унинг юзлари гулгул ёнди-ю, бу ҳолни сездирмаслик учун дарров гапни бошқа ёққа бурди.

— Ундай бўлса, қишлоқ ҳўжалик институтининг сиртиқ бўлимига ўқини кириб, бир-

кириб келди-ю, уларнинг мас-лаҳатлари тўхтаб қолди. У, Ҳаним ака билан Улуғ Ватан урушида бирга жанг қилган, унда келин қўлида ҳам бирга ишлаган, ая йил қўни турган Қўн

